

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! **METBUGAT — ELEKTRON GAZETI**

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland! **ELECTRONIC NEWSPAPER**

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№20 (70) 2023-nji ýylyň 20-nji iýuly

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

11-nji iýulda Ankarada Türki medeniýetiň halkara guramasynyň (TÜRKSÖY) baş edarasynyň «Magtymguly Pyragy we türki dünýäsiniň edebiyaty» atly halkara ylmy maslahat geçirildi. Türkmenistanyň Türkiýe Respublikasyndaky ilçihanasy hem-de TÜRKSÖY tarapyndan guralan halkara ylmy maslahata Guramanyň Baş sekretary Soltan Raýew, daşary ýurtlaryň diplo-

matik missiýalarynyň, halkara guramalaryň wekilhanalarynyň ýolbaşçylary we wekilleri, alymlar we medeni işgärler, deputatlar, öndürebaryjy ýokary okuw mekdepleriniň ýolbaşçylary, mugallymlary, talyplary, şeýle hem metbugat işgärleri gatnaşdylar.

12-nji iýulda Türkmenistanyň BMG-niň ýanyndaky Hemişelik wekili

A. Ataýewa BMG-niň Baş sekretarynyň orunbasary, BMG-niň Aziýa we Ýuwaş ummany sebiti boýunça Ykdysady we durmuş meseleleri boýunça komissiyasynyň (ESKATO) Ýerine ýetiriji sekretary Armida Salsiýa Alişahbana bilen duşuşdy.

Duşuşygyň dowamynda Türkmenistanyň ESKATO bilen ulag we energetika, howanyň üýtgemegi, tebigy betbagtçylyklaryň töwekgelçiligini peseltmek ugrunda, şeýle hem Merkezi Aziýa ýurtlarynyň ykdysadyýetleri üçin BMG-niň Maksatnamasynyň (SPECA) çäklerinde alnyp barylýan özara gatnaşyklary barada oňyn pikir alyşmalar geçirildi.

13-nji iýulda Türkmenistanyň daşary işler ministriň orunbasary Mähri Bäşimowa Birleşen Arap Emirlikleriniň Türkmenistandaky Adatdan daşary we Doly ygtyýarly Ilçisi Ahmed Al Hameli bilen duşuşdy.

Duşuşygyň dowamynda ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyň gün tertibinde duran meseleleriň giň gerimi, şeýle hem türkmen-emirlikler gatnaşyklaryny mundan beýläk hem giňeltmegiň mümkinçilikleri ara alnyp maslahatlaşyldy.

14-nji iýulda hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň giňişleýin mejlisini geçirdi. Onuň gün tertibine milli ykdysadyýetimiziň pudaklarynyň şu ýylyň alty aýynda ýerine ýetiren işleriniň netijeleri, Prezident maksatnamasynyň hem-de Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiniň beýleki maksatnamalarynyň durmuşa geçirilişi, ikinji ýarym ýyl üçin ileri tutulýan wezipeler bilen baglanyşykly hem-de guramaçylyk meseleleri girizildi.

Hasabat döwründe Daşary işler ministrligi

Syýasy teswir

giniň ugry boýunça birnäçe daşary ýurt wekiliýetleri Türkmenistana geldi. Şol döwürde ýurdumyzyň wekiliýetleri daşary ýurtlaryň birnäçesine ugradyldy. Dürli derejede, şol sanda sanly ulgam arkaly duşuşyklar we gepleşikler geçirildi. Türkmenistanyň halkara hyzmatdaşlygynyň şertnama-hukuk binýadynyň üsti 151 resminama bilen ýetirildi.

15-nji iýulda hormatly Prezidentimiz daşary işler ministrliginiň arasynda geçirilýän ikitaraplaýyn geňeşmelere gatnaşmak üçin paýtagtymyza sapar bilen gelen Täjigistan Respublikasynyň daşary işler ministri Sirojiddin Muhriddini kabul etdi.

Duşuşykda Türkmenistan bilen Täjigistanyň syýasy-diplomatik ulgamda netijeli hyzmatdaşlyk edýändikleri we bu ugurda netijeli hyzmatdaşlygyň sebit, ählumumy gün tertibiniň möhüm meseleleri boýunça iki dostlukly ýurduň çemeleşmeleriniň ýakynlygy ýa-da gabat gelmeği bilen şertlendirilendigi nygtaldy.

15-nji iýulda Türkmenistanyň daşary işler ministri Raşid Meredow Täjigistan Respublikasynyň Daşary işler ministri Sirojiddin Muhriddiniň ýolbaşçylygynda Türkmenistana resmi sapar bilen gelen wekiliýet bilen gepleşikleri geçirdi.

Syýasy geňeşmeleriň dowamynda Türkmenistan bilen Täjigistanyň arasynda syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady we medeni-ynsanperwer ugurlar boýunça strategiki häsiýete eýe bolan hyzmatdaşlygyň möhüm meseleleriniň giň toplumy ara alnyp maslahatlaşyldy.

«Ýaş diplomatyň sesi».

HYZMATDAŞLYGA BAGYŞLANAN DUŞUŞYK

■ 2023-nji ýylyň 12-nji iýulynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda Hytaý Halk Respublikasynyň Türkmenistandaky Adatdan daşary we Doly ygtyýarly Ilçisi jenap Sýan Naýçen bilen Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutyň rektory Jumamyrat Gurbangeldiýewiň arasynda ikitaraplaýyn hyzmatdaşlyga bagyşlanan duşuşyk geçirildi.

Resmi duşuşykdan soňra jenap Sýan Naýçen institutyň okuw studiyasy, «Ýaş diplomatyň sesi» elektron gazetiniň redaksiýasy hem-de «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akylypaýhas bäsleşiginiň geçirilýän türkmeniň Ak öýi bilen ýakynandan tanyş boldy.

“MY MOTHERLAND IS A SONG OF ETERNAL HAPPINESS!”

■ On July 14, 2023, a creative meeting entitled “My Motherland is a song of eternal happiness!” was held at the Center for Free Creativity under the organization of the Turkmen State Publishing Service and the editorial office of the Adalat newspaper. During the meeting, which was held at the highest organizational level, leading journalists spoke about the importance of the Gurbanguly Berdimuhamedov Charitable Foundation for Assistance to Children in Need of Guardianship, of the remarkable work of our scientist Arkadag “Ömrümiň manysynyň dowamaty”, the city of Arkadag and the book “Arkadag City - the city of the future”, about the newspaper and TV channel of the same name “Arkadag”, as well as the value of the wonderful poems of Magtymguly Fragi, the great Turkmen thinker.

УЧЕБНЫЙ КУРС ПО ДИПЛОМАТИЧЕСКОМУ ЭТИКЕТУ

■ 13 июля 2023 года для студентов Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана в столичной гостинице «Йылдыз» было проведено учебно-практическое занятие, приуроченное дипломатическому этикету. Мероприятие провел директор гостиницы «Йылдыз» Хаджимухаммет Сейидов.

В ходе занятия Х.Сейидов подробно рассказал студентам о дипломатическом протоколе и общепринятых принципах международного этикета, о правилах приема иностранных гостей, поведения в ресторане и, в частности, за столом. Здесь же лектор раскрыл тонкости организации и проведения фуршетов, подчеркнув важность знания и соблюдения дипломатического и ресторанного этикета.

«Ýaş diplomatyň sesi».

A STRATEGIC DIALOGUE FOR PROSPERITY AND PROGRESS

Turkmenistan in its foreign policy strategy pays attention to cooperation with the countries of near and far abroad. In turn, the cooperation of Turkmenistan with the Arab countries of the Middle East serves the interests of the parties and is aimed at developing various ties in the political, diplomatic, trade, economic, cultural and humanitarian spheres. One of the important areas of cooperation is being built up through international organizations. The proven format "Central Asia – Cooperation Council for the Arab States of the Gulf" is clear evidence of this fact.

The organization was founded on May 25, 1981, its policy is defined in the Charter, ratified in 1982. The main aim of the organization is coordination, cooperation and integration in all economic, social and cultural affairs. Relative regulation was carried out in economic and financial matters; commerce, customs and communications; education and culture, social health problems; media and tourism; legislative and administrative matters. The agreement should also stimulate scientific and technological progress in industry, agriculture and water

countries and develop interregional cooperation in trade, economic, cultural and humanitarian spheres. This meeting served as the beginning of the process of systematization, streamlining and imparting a long-term character and stability to the whole range of relations between these countries, justified historically and demanded by modern realities and needs.

Following the meeting, the parties adopted a Joint Statement and a Joint Action Plan for 2023-2027 (Joint Cooperation Roadmap), aimed at establishing practical cooperation in the areas of

conservation. Under the terms of the joint Economic Agreement, tariff barriers between the six states have been abolished, and the peoples of the Gulf are free open to production and carry out contracts in any state on equal footing. In addition, plans include the creation of joint defense force for rapid deployment.

The bodies of the Gulf Cooperation Council include the Supreme Council of Heads of State, which meets annually, the Council of Ministers, which meets every three months. The General Secretariat is located in Riyadh, Saudi Arabia.

On March 6, 2012, the six members of the GCC announced that the Gulf Cooperation Council would evolve from a regional bloc to a confederation.

On September 7, 2022, in the city of Riyadh, the Kingdom of Saudi Arabia, the Minister of Foreign Affairs of Turkmenistan R. Meredov took part in the first ministerial meeting of the strategic dialogue "Cooperation Council for the Arab States of the Gulf – Central Asia".

This platform was created in order to expand the political dialogue between

trade, investment, education, healthcare, culture and sport.

On July 19, 2023, the Saudi Arabian city of Jeddah will host a summit in the GCC + Central Asian format. This meeting will be attended by the leaders of the countries of Central Asia – Turkmenistan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan and member countries of the GCC regional organization – Bahrain, Qatar, Kuwait, the United Arab Emirates, Oman and Saudi Arabia.

The strategic dialogue of the GCC + Central Asia is aimed at strengthening the political negotiation process between the countries and developing interregional cooperation in the trade, economic, cultural and humanitarian areas which will help open up new horizons for joint work, cooperation and coordination of positions in all spheres of economic cooperation, trade exchange, energy, water and food security.

Shasenem MEYLISOVA,
the 1st year student of the Faculty of International Relations.

2023/2024-NJI OKUW ÝYLY ÜÇIN AŞAKDAKY HÜNÄRLER (HÜNÄRMEN MAKSATNAMASY) WE TAÝÝARLYGYŇ UGURLARY (BAKALAWR MAKSATNAMASY) BOÝUNÇA TALYPLYGA KABUL ETMEKLIK:

I. Hünärmen maksatnamasy (býujet esasynda):

1. Syýasy ylymlar we sebiti öwreniş (hünär: **halkara gatnaşyklary we diplomatiýa**).

2. Köpçülikleýin habar beriş serişdeleri we maglumat-kitaphana işi (hünär: **halkara žurnalistikasy**).

II. Hünärmen maksatnamasy (tölegli esasynda):

1. Ykdysadyýet we dolandyryş (hünär: **halkara ykdysady gatnaşyklary**).

2. Hukuk işi (hünär: **halkara hukugy**).

III. Bakalawr maksatnamasy (tölegli esasynda):

1. Syýasy ylymlar we sebiti öwreniş (taýýarlygyň ugry: **halkara gatnaşyklary**).

2. Hukuk işi (taýýarlygyň ugry: **halkara hukugy**).

3. Ykdysadyýet we dolandyryş (taýýarlygyň ugry: **halkara ykdysadyýet**).

4. Köpçülikleýin habar beriş serişdeleri we maglumat-kitaphana işi (taýýarlygyň ugry: **Syýasy kommunikasiýa we internet žurnalistikasy**).

Instituta Türkmenistanyň umumy orta bilimden pes bolmadyk binýatda bilimi bolan, ýaşı 35-den geçmedik raýatlary giriş synaglarynyň netijeleri boýunça bäsleşik esasynda kabul edilýär. Resmi iş kagyrlary Aşgabat şäherinde we welaýat merkezlerinde 2023-nji ýylyň 17–30-njy iýuly aralygynda kabul edilýär.

Resmi iş kagyrlarynyň sanawy:

— bellenen nusgada rektoryň adyna ýazylan arza;

— bellenen nusgadaky sowalnama (anketa);

— bilimi baradaky resminama (asyl nusgasy);

— Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan bellenen nusgadaky saglyk kepillenmesi;

— soňky okan ýerinden (işläň ýerinden, harby bölümden) häsiýetnama;

— 3x4 sm ölçegdäki sekiz sany fotosurat; — işleýänler üçin zähmet depderçesiniň tassyklanan göçürmesi;

— okuw dersleri boýunça mekdep okuwçylarynyň döwlet bäsleşiginiň ýenijileri, halkara bäsleşiklerine gatnaşan Türkmenistanyň ýygindy toparynyň agzalary şol ýagdaýlary tassyklaýan deňişli resminamanyň asyl nusgasyny tabşyryjylar.

Bulardan başga-da, okuwa girmäge isleg bildirýänler ýokarda görkezilen resminamalar bilen birlikde, resminamalary kabul edýän iş toparyna aşakdakylary görkezýärler we nusgalaryny tabşyryjylar:

— şahsy pasportyny
— harby şahadatnamasyny ýa-da ýazylyş şahadatnamasyny we ýaşan ýeri boýunça harby wekillerden güwähaty.

Dalaşgär bäsleşiksiz (ýa-da) okuwa kabul edilmek üçin artykmaç hukukdan peýdalanýandygyny tassyklaýan beýleki resminamalary görkezip biler.

Nädogry berlen maglumatlar we galp resmi iş kagyrlary üçin dalaşgär şahsy jogapkärçilik çekýär.

Giriş synaglary we okuwa kabul edilmek Aşgabat şäherinde (institutda) aşakdaky möhletlerde geçirilýär:

Lebap welaýaty — awgust aýynyň 2-si, 3-i we 4-i günleri;

Daşoguz welaýaty — awgust aýynyň 3-i, 4-i we 5-i günleri.

Mary welaýaty — awgust aýynyň 4-i, 5-i we 6-sy günleri;

Balkan welaýaty — awgust aýynyň 5-i, 6-sy we 7-si günleri;

Aşgabat şäheri — aw-

gust aýynyň 6-sy, 7-si we 8-i günleri;

Ahal welaýaty — awgust aýynyň 7-si, 8-i we 9-y günleri;

Giriş synaglary aşakdaky okuw dersleri boýunça geçirilýär:

hünärler we taýýarlygyň ugry: **halkara gatnaşyklary we diplomatiýa; halkara hukugy** – iňlis dili, Türkmenistanyň taryhy, türkmen dili we edebiýaty;

hünärler we taýýarlygyň ugry: **halkara ykdysady gatnaşyklary; halkara ykdysadyýet** – iňlis dili, matematika, Türkmenistanyň taryhy.

hünärler we taýýarlygyň ugry: **halkara žurnalistikasy; syýasy kommunikasiýa we internet žurnalistikasy** – iňlis dili, türkmen dili we edebiýaty, Türkmenistanyň taryhy.

Okuw dersleri boýunça giriş synaglary Türkmenistanyň orta mekdepleriniň okuw maksatnamalarynyň esasynda geçirilýär.

Deňişli dil boýunça geçirilýän derslerden başga, ähli okuw dersleri boýunça giriş synaglary döwlet dilinde dilden geçirilýär.

Giriş synaglarynyň tertibinde bellenen wagtda synaglara esassyz sebäplere görä gelip bilmedikler ýa-da okuw dersleriniň biri boýunça synaglardan geçip bilmedikler soňky synaglara goýberilmeyär.

Giriş synaglaryndan üstünlikli geçen ýagdaýynda, **bäsleşiksiz we talyplyga kabul edilmek üçin artykmaç hukukdan** «Bilim hakynda» Türkmenistanyň Kanunynyň rejelenen görnüşinde kesgitlenen düzgünlere laýyk gelýän dalaşgärler peýdalanýarlar.

Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň salgysy: Aşgabat ş., Galkynyş köçesi, 25;

Tel.: 22-68-50.

Web-saýt: www.iirmfa.edu.tm
Elektron-poçta: iirmfatm@sanly.tm

Türkmen halkynyň medeni mirasyny düýpli öwrenip, halka ýetirmek we dünýä wagyz etmek barada döwlet derejesinde uly işler edilýär. Biziň günlerimize çenli saklanyp galan medeni mirasymyz we olaryň döreýiş taryhy barada geçirilýän köp sanly halkara ylmy maslahatlar muňa şaýatlyk edýär. Bu babatda akyldar şahyrymyz Magtymguly Pyragynyň sygyrlaryny düýpli öwrenmeklik hem juda möhüm meseleleriň biridir.

paýhasynyň genji-käninde görnükli orun alan garaýyşlarydyr. Magtymgulynyň sygyrlarynda Beýik Ýüpek ýolunyň ugurlary we geçilen menzilleriň ölçepleri dogrusynda özboluşly söz açylypdyr.

Pyragynyň: «Tört mün farsah Ýemen, bir mün-de Bulgar» diýen setirine ser salsaň, Magtymgulynyň zamanasynda hem irki orta asyrlar döwründäki ýaly, ýol «far-

— diýen setirlerini okanyňda, Horasanyň gündogarda ýerleşendigini, şeýle-de Hindistanyň, Türküstanyň ýerleşen ýerlerini aňyp bolýar.

Häzirki döwürde Beýik Ýüpek ýolunyň geçen şahalaryny, käbir şäherleriň, duralgalaryň atlaryny, ýerleşen ýerlerini arheologik maglumatlar, şeýle-de ýazuw çeşmeleri arkaly deňeşdirmeleriň üsti bilen öwrenmäge girişildi. Beýik Ýüpek ýolunyň hereket edip başlan ilkinji asyrlarynda Köpetdagyň demirgazyk etegi bilen Merwe we soňra Merwerruda tarap gidendigi taryhy çeşmelerden bellidir. Arap halyflygynyň agalygy döwründe Beýik Ýüpek ýolunyň esasy ugurlary üýtgäp, kerwenleriň belli-belli şäherleriň üstünden geçendigi alymlar tarapyndan anyklanyldy.

Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň «Türkmenistan — Beýik Ýüpek ýolunyň ýüregi» atly kitabynda gadymy kerwen ýolunyň taryhy, häzirki döwürdäki we geljekdäki ähmiýeti aýdyň beýan edilýär. Munuň özi okyjylara Beýik Ýüpek ýolunyň zyzykly taryhyna we onuň hereket eden döwründe Aziýa we Ýewropa ýurtlarynyň birnäçesiniň ykdysadyýetini we medeniýetini ösdürmekdäki aýgtyly täsirine akyl ýetirmäge mümkinçilik berdi.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe hormatly Prezidentimiziň tagallasy bilen Beýik Ýüpek ýolunyň dikeldilmegi ýakındaky we alysdaky halklary ýakynlaşdyrýar, dostlaşdyrýar.

Mälüm bolşy ýaly, Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy mynasybetli bu gün Amerika, Ýewropa, Aziýa yklymlarynyň ylmy we medeni jemgyýetçiligi bilen bilelikde, halkara maslahatlardyr sergiler, ylmy geňeşmeler, medeni çäreler geçirilýär. Ussat şahyryň dünýä medeniýetiniň genji-hazynasynyň aýrylmaz bölegine öwrülen eserler ýygyndylary daşary ýurt dillerine terjime edilýär. Ylmy neşirler, kitaplary, makalalary ýygyndylary taýýarlanylýar, çeper we dokumental filmler döredilýär.

Aýna SÄTGELDIÝEWA,
Dünýä dilleri kafedrasynyň mugallymy.

OL RUMYSTANY GÖRSEM...

ýa-da Magtymgulynyň goşgularynda Beýik Ýüpek ýolunyň ugrundaky şäherleriň beýan edilişi

mysal bolup biler:

**Gündogardan günbatar,
Tersa, jöhüt hem tatar,
Şäherler hatar-hatar,
Magrybystana sary.**

Beýik ussadyň pikir eleginden geçen parasatly setirleri umumadamzat ruhy çelgilerinden ugur

sah» bilen ölçenipdir (1 farsah Merkezi Aziýada 6,25 kilometre deň hasaplanylýar).

Magtymguly ölkeleriň ýerleşişini, ýol uzaklygynyň aňaç ölçeginde ölçelendigi barada hem öz sygyrlarynda maglumat ýetiripdir. Muňa:

**On iki mün
agaç jaýy —
Hindistan,**

**Alty mün
agaç ýol arzy
— Rumystan**

— diýen setirleriň üsti bilen göz ýetirmek bolýar.

Magtymgulynyň okan medreselerine, syýahat eden ýurtlaryna naz

zar salsaň, onuň gadymy Beýik Ýüpek ýoluny yzarlap geçendigine göz ýetirýärsiň. Irki orta asyrlarda Beýik Ýüpek ýoly gözbaşyny Çyn- Maýyndan alyp gaýdyp, esasan, Hywa, Buhara, Amul, Merw, Nişapur, Reý, Hyrat, Hindistan, Rumystan ýaly ýerlerden geçipdir. Bu agzalan ýurtlardyr şäherleriň atlaryny, olaryň ýerleşişini Pyragy öz sygyrlarynda belläpdir.

Şahyryň:
**Maşryga ýüz urup, çyksaň
Horasan.**

ýa-da:
**Ýokarda Hindistany,
Arkada Türküstany,
Öwliýäler ummany —
Ol Rumystany görsem.**

Magtymguly Pyragy XVIII asyrdan ýaşan, türkmen nusgawy edebiyatynyň kämilleşmegine örän uly goşant goşan, türkmen edebi dilini ösdürmekde uly işleri bitiren şahyrdyr. Akyldar şahyrymyz Magtymgulynyň döredijiligi göz ýetmez umman bolup, onda ylmyň dürli ugurlary barada gymmatly maglumatlar bar. Magtymgulynyň ýollar, ýurtlar, şäherler baradaky ylmy-pelsepewi garaýyşlary-da esasy orna eýedir. Magtymguly syýahat etmegi, obakentleri görmegi hiç haçan ünsden düşürmändir.

Goşgularynda gözbaşyny gadymyýetden alyp gaýdan Beýik Ýüpek ýolunyň ugrundaky Horasan, Horezm, Rumystan, Merw, Nişapur, Hyrat, Gürgen ýaly ýurtlardyr şäherler barada öz garaýyşlaryny beýan edipdir. Muňa şahyryň şu setirleri

alýan ýörelgelerdir, dünýä

PÝÇ

– diplomatiýa tarap ilkinji ädim

olarda daşary ýurt dillerini kämil öwrenmäge höwes döretmek, watansöýüji ýaşlary terbiýelemek we ýetirdirmek bolup durýar. Maňa hem 2021-2022-nji okuw ýylynda geçirilen bu akyly-paýhas bäsleşiginiň I möwsüminiň baş baýragynyň eýesi bolmak bagty miýesser etdi.

Ine, nobatdaky okuw ýyly hem tamamlanyp gelýär. Bir ýylyň dowamynda ussat diplomatlary, professor-mugallymlary,

Durmuş bir ýerde duranok, menziller bolsa uzak. Şonuň üçin diňe okamaly, öwrenmeli we kämilleşmeli. Okamak, ylym bilen meşgullanmak, gürrüňsiz, beýik menzillere başlangyçdyr.

medeniýeti» atly umumy sygar astynda geçirilen II möwsüminiň «Gadymy Hytaý siwilizasiýasy: antik medeniýetiň birleşdiriji kuwwaty» diýlip atlandyrylan II oýnunda alypbaryjy boldum. Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Türkmenistanyň diplomatiýasynyň möhüm ugurlary boýunça okuw merkezinde «Suw diplomatiýasy» ugry boýunça 2022-2023-nji okuw ýylynyň

duranok, menziller bolsa uzak. Şonuň üçin diňe okamaly, öwrenmeli we kämilleşmeli. Okamak, ylym bilen meşgullanmak, gürrüňsiz, beýik menzillere başlangyçdyr.

Goý, bize okamaga, zehinimizi artdyrmaga giň mümkinçilikleri döredip berýän, bize ähli ugurlarda nusgalyk bolup durýan Gahryman Arkadagymyzyň, halkymyzy ýagty geljege sary alyp barýan Arkadagly Serdarymyzyň janlary sag bolsun,

II ýarymylygynda fakultativ okuw sapaklaryny üstünlikli tamamladym.

Geçen bir ýyl ykbalyma birnäçe ýatlamalary, täsirli pursatlary, ýatdan çykmaýak günleri peşgeş etdi. Dil babatda kämilleşdim, saýlan hünärimiň inçe syrlaryny öwrendim, tejribe topladym. Durmuş bir ýerde

il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli işleri rowaçlyklara beslensin!

Ýagssymyrat ÖWEZOW,
Halkara ykdysady gatnaşyklary
fakultetiniň I ýyl talyby,
«PÝÇ»-niň I möwsüminiň ýeňijisi.

Eziz Diýarymyzda ýaşlar baradaky döwlet syýasatynyň üstünlikli durmuşa geçirilmegi ýaşlaryň kämil bilim almagyna uly mümkinçilikleri döredýär. Ine, şol mümkinçilikleriň biri hem «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyly-paýhas bäsleşigidir. Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy esasynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda açylan Ýaş diplomatlaryň mekdebiniň guramagynda geçirilýän bu bäsleşigiň esasy maksady geljekki ykbalyny diplomatiýa we halkara gatnaşyklary ugrundan hünärmen bolmaga bagyşlaýjak aýratyn zehinli ýaşlary ýüze çykarmak,

ilçileri, diplomatik wekilhanalaryň işgärlerini görüp, olardan gyzykly maglumatlary öwrendim. Maňa 2023-nji ýylyň 17-nji aprelinde Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri instituty tarapyndan guralan Türkmenistanyň we daşary ýurtlaryň dil we beýleki ugurly ýokary okuw mekdepleriniň talyplarynyň arasynda iňlis dili dersi boýunça II halkara internet olimpiadasynda baýrakly III orna mynasyp bolmak miýesser etdi.

2022-2023-nji okuw ýylynda geçirilen «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyly-paýhas bäsleşiginiň «Dialog — parahatçylygyň kepili: gadymy eýýamyň diplomatik mirasynda parahatçylyk

«PARAHATÇYLYGYŇ ÝAŞ ÇAPARLARY» AKYL-PAÝHAS BÄSLEŞIGINIŇ III MÖWSÜMI

Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň ýörite Karary bilen Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda döredilen Ýaş diplomatlaryň mekdebiniň guramagynda geçirilýän «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyly-paýhas bäsleşiginiň 2023-2024-nji okuw ýylynda «Beýik Magtymguly Pyragynyň taglymaty – umumadamzat gymmatlyklarynyň milli şamçyragy» atly sygar bilen geçiriljek III möwsüminiň başlanýandygyny mälim edýäris.

Bu möwsümde okuwçylar 100 sany test soraglary esasynda saýlanlar. Olaryň 50 sanysy Magtymguly Pyragynyň ömrüne we döredijiligine, 20 sanysy XVII-XVIII asyr Türkmenistanyň taryhyna we dünýä taryhyna, 20 sanysy iňlis diline degişli sowallar, 10 sanysy bolsa akyly-paýhas (IQ) soraglary bolar.

III möwsüm 8 sany saýlama oýundan, 2 sany ýarym final we final oýunlaryndan ybarat görnüşde tapgyrlygyň geçiriler.

Her saýlama oýunda 6 menzil bolar:

Her oýnuň bir menzili Beýik akyl-dar şahyrymyz Magtymguly Pyragynyň ömrüne we döredijiligine bagyşlanar (Her oýunda sowallar edebiýat hökmünde ugradylan Magtymguly Pyragynyň belli-belli goşgularyndan, şahyra degişli kitaplardan, kinofilmlerden bolar. Çaparlar taýýarlanyp biler ýaly, her oýunda Magtymguly Pyragynyň ömrüne we döredijiligine degişli

anyk maglumatlar olara ugradylar).

Her oýnuň 3 sany menzili tutuşlygyna oýnuň baş temasyna, ýagny bellenen döwrüň daşary syýasatyna we diplomatiýasyna bagyşlanar (Magtymguly Pyragynyň goşgularynda seredilýän döwrüň taryhy we daşary syýasaty hakynda aýdylanlar bolsa, bu menzillerde şolardan sorag bolup biler).

Her oýnuň bir menzili XVII-XVIII asyr Türkmenistanyň taryhyna we dünýä taryhyna degişli mekdep kitaplaryndan alnan iňlis dilindäki soraglar bolar.

Her oýnuň VI menzili bolsa saýlama menzil bolup, ol baş menziliň dowamynda çaparlar Oguz hanyň peýkamlaryndan deň sanlysyny alan ýagdaýynda geçirilýär (bu menzil iň köp peýkam alanlaryň arasynda geçirilip, olardan 2 sanysy ýarym finala gatnaşmaga hukuk gazanýar. Bu menzilde sowallar seredilýän döwrüň taryhyna we halkara gatnaşyklaryna,

Magtymguly Pyragynyň türkmen we dürli dillerdäki goşgularyna we olaryň many-mazmunyna degişli bolar).

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyly-paýhas bäsleşiginiň saýlama sekiz oýunynyň temalary:

I oýun. Döwletmämmet Azady we onuň döwründe Merkezi Aziýada halkara gatnaşyklary. (Merkezi Aziýadaky döwletler, olardaky daşary syýasat, Russiýa imperiýasynyň Merkezi Aziýa gyzyklanmasynyň artmagy. Hojanepes. A.B.Çerkasskiniň ekspedisiýalary);

II oýun. Sefewi döwletiniň XVII asyryň ahyrynda — XVIII asyryň başynda halkara gatnaşyklary we diplomatiýasy;

III oýun. Owşar döwletiniň daşary syýasaty we halkara gatnaşyklary;

IV oýun. Osman imperiýasynyň XVII – XVIII asyrlardaky halkara gatnaşyklary we daşary syýasaty;

V oýun. Gajar döwletiniň XVIII asyrdaky — XIX asyryň I çärýegindäki halkara gatnaşyklary we daşary syýasaty;

VI oýun. Ahmet şa Dürrany. Dürranylar döwletiniň daşary syýasaty we halkara gatnaşyklary;

VII oýun. XVIII asyrdaky — XIX asyryň I çärýeginde Hywa hanlygynyň we Buhara emirliginiň halkara gatnaşyklary we diplomatiýasy;

VIII oýun. XVIII asyrdaky Hindistanyň daşary syýasaty we halkara gatnaşyklary.

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyly-paýhas bäsleşigine ýurdumyzyň 9-10-11-nji synp okuwçylary gatnaşyp bilerler. Bäsleşige gatnaşmak isleýän okuwçylar bilen saýlama test synagy sentýabr aýynyň I ongünligünde geçiriler. Bäsleşige gatnaşmaga isleg bildirýän mekdep okuwçylary özleri baradaky maglumatlary 2023-nji ýylyň 5-nji sentýabryna çenli möhletde şu e-mail salga ibermeli: parahatçylygynchaparlary@gmail.com.

Maglumatlar esasan şu meseleleri öz içine alyp biler:

1. Şahsy maglumatlary (resminama üçin düşülen 3x4 ölçegdäki suraty hem goşmak bilen);
2. Okuwda, döredijilikde we bäsleşiklerde gazanan üstünlikleri;
3. Bilýän hem-de öwrenmegi dowam etdirýän daşary ýurt dilleri;
4. Gyzyklanýan bilim ugurlary, gowy görýän güýmenjeleri we.ş.m.

Bu möwsümde okuwçylar 100 sany test sowallary esasynda saýlanlar. Test sowallarynyň 50 sanysy Magtymguly Pyragynyň ömrüne we döredijiligine, 20 sanysy XVII-XVIII asyr Türkmenistanyň taryhyna we dünýä taryhyna, 20 sanysy iňlis diline degişli, 10 sanysy bolsa akyly-paýhas (IQ) soraglary bolar.

Baş redaktor
Aýnabat NAZAROWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Kätib: A.Nobatowa.

Böläm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Atajykowa.

Fotohabarçy: T.Myratlyýew.

Korrektorlar: A.Hudaybergenowa, A.Döwletowa.

Redaksiýa geňeşiň agzalary:

B.Atayew, M.Berdiniýazow, W.Kadyrow,

R.Bäşimow, B.Saryýew, T.Gutlyýew,

B.Amansaryýew, B.Karaýew, A.Jumagulyýew,

M.Gandymowa, T.Babayewa,

P.Çaryýew, O.Hemzäýew, T.Döwletowa,

J.Pürjähowa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:

yashdiplomathgi@gmail.com